

Cvičení – opakování

1. Určete, ke kterému funkčnímu stylu patří následující ukázky:

A) Při těch slovech jedna jeptiška zatáhla před mříží záclonu a já viděla, že mluvit dál je zbytečné. Řeholnice mě obstoupily a zahrnuly mě výčitkami; neodpovídala jsem. Zavedly mě do mé cely a zavřely na klíč.

B) Velkou část provincie tvoří vnitrozemské roviny na jihu země; na severu zasahuje Kanadský štít. 45% země pokrývají lesy. V Manitobě se vyskytují vysoké kontinentální teplotní výkyvy od -45°C v zimě do 32°C v létě.

C) Milý Pavlíčku,
k Tvým narozeninám Ti přejeme s dědou všechno nejlepší... ..

D) Pátou etapu cyklistického závodu Paříž – Nice, dlouhou 219 km, vyhrál van Poppel z Nizozemska. V celkové klasifikaci vede Francouz Lance.

E) Mne kdyby Bůh tam postavil
a kdyby král v svém dobrodiní
mne statky světa obdařil
a pořád já bych, roven svini,
ved hříšný život, který špiní –
tak ať mě k špalku vleče kat!

F) Na závěr bych rád řekl, že chci být prezidentem, který bude méně mluvit, ale víc pracovat. Prezidentem, který se bude nejen dobře dívat z oken svého letadla, ale který – a to hlavně – bude trvale přítomen mezi svými spoluobčany a dobře jim naslouchat.

G) Vážený pane,
upozorňujeme Vás, že jste neodevzdal v řádném termínu výpůjčku z naší knihovny.

2. Mezi subjektivní slohotvorné činitele nepatří:

- intelektuální a rozumová vyspělost autora
- ráz projevu (veřejný, soukromý, oficiální, neoficiální)
- dosažené všeobecné a odborné vzdělání
- míra připravenosti projevu

3. Který slohový postup převažuje v následující ukázce:

Žil kdysi v orlickém podhůří starý sochař. A protože špatně chodil a vlastně už ani neopouštěl svůj ateliér v podkroví vily na kraji vesnice, nechával klíč od domu kvůli náhodným hostům klidně viset na vnitřní straně plotu.

Jaké další slohové postupy znáte?

4. Vytvořte správné dvojice (funkční styly a slohové útvary):

a) styl publicistický	1) žádost
b) styl odborný	2) komentář
c) styl umělecký	3) výklad
d) styl prostě sdělovací	4) líčení
e) styl administrativní	5) oznámení

5. Protože synonyma pomáhají dosáhnout slohové pestrosti a působivosti projevu, jsou vhodná zejména pro styl:

- a) publicistický b) administrativní c) umělecký d) odborný

6. Která z následujících definic pojmů z oblasti stylistiky není správná:

- a)** Funkční styly jsou základní typy slohových projevů, které dělíme podle cíle, záměru projevu.
b) Slohový postup je způsob uspořádání tematických a jazykových složek textové výstavby; základní slohové postupy jsou informační, vyprávěcí, popisný, výkladový a úvahový.
c) Slohový útvar je výsledný text, jehož podoba se odvíjí od působení objektivních a subjektivních slohotvorných činitelů.
d) Subjektivní slohotvorní činitelé jsou skutečnosti, které ovlivňují výslednou podobu slohového projevu bez ohledu na osobu autora projevu.

7. Která z následujících vět obsahuje stylizační nedostatky:

- a) Pásky oblačnosti se k nám začaly blíže přibližovat.
b) Sedí si celkem spokojeně v prezidentském křesle.
c) Starosty bude vyhlášky více tlačit k třídění odpadků.
d) Určitě byste si měli ozdobit některou ze zdí kanceláře.

8. Výchozí text: Hlas Katky rozhodl o tom, že většinu palců získává Michal a toho tedy čeká sobotní Duel. Michal nepatří mezi diváky k nejoblíbenějším VyVoleným a bude tedy hodně záležet na tom, koho ve čtvrtek vyzve.

Ve které z následujících možností jsou nejlépe odstraněny nedostatky ve výchozí výstavbě textu:

- a) Hlas Katky rozhodl o tom, že většinu palců získává Michal a Michala tedy čeká sobotní Duel. Michal nepatří k nejoblíbenějším VyVoleným mezi diváky a bude tedy hodně záležet na tom, koho ve čtvrtek vyzve.
b) Hlas Katky rozhodl o tom, že většinu palců získává Michal a toho tedy čeká sobotní Duel. Michal k nejoblíbenějším mezi diváky VyVoleným nepatří a bude tedy hodně záležet na tom, koho ve čtvrtek vyzve.
c) Hlas Katky rozhodl o tom, že většinu palců získává Michal, a toho tedy čeká sobotní Duel. Ten ale nepatří mezi diváky k nejoblíbenějším VyVoleným, a bude tedy hodně záležet na tom, koho ve čtvrtek vyzve.
d) Hlas Katky rozhodl o tom, že většinu palců získává Michal, a toho tedy čeká sobotní Duel. Podle diváků však Michal nepatří k nejoblíbenějším VyVoleným, a bude tedy hodně záležet na tom, koho ve čtvrtek vyzve.

Odborný styl

.....
cíl:

funkce:

forma:

požadavky:

-
-
-

Slohový postup:

Dělení odborných projevů podle stupně odbornosti :

styl populárně-naučný

styl prakticky odborný

styl vědecký (teoretický)

styl učební

styl esejistický

díla **monografická** **× encyklopedická**

Slohové útvary:

- podle převládajícího slohového postupu: výklad, úvaha, odborný popis a návod
- podle žánrového hlediska: odborná stať, studie, encyklopedické heslo, rešerše, anotace, referát, přednáška, recenze, diskuse aj.
- podle rozsahu: kratší útvary: resumé, odborný článek, recenze, encykloped. heslo
 střední útvary: odborná stať, studie, esej aj.
 delší útvary: diplomová a disertační práce, monografie, učebnice, odborná publikace

Metody zkoumání (vědecké postupy):

analýza..... **×** syntéza.....

indukce.....

dedukce.....

analogie.....

abstrakce.....

pokus (experiment) a pozorování.....

hypotéza.....

teorie.....

axiomace.....

Grafické členění textu:

horizontální.....

vertikální.....

Jazykové prostředky odborného stylu

Vyjadřování bývá zhuštěné = využití **polovětných vazeb** (lidé mající zájem o cestování), **využití přístavek** (Michal Viewegh, komerčně nejúspěšnější autor 90. let, nebývá soudobou kritikou zrovna chválen.), **jmenných konstrukcí**, které využívají podstatná a přídavná jména slovesná (odcizení, tvrzení, definovaný, vzniklý)

Cvičení

1. Výchozí text:

Bezdětný vdovec císař Josef II., jak už víme, až do posledního období života oficiálně neoznačil svého nástupce. Patrně proto, že v rodině kolem sebe neviděl nikoho. Kdo by převzal nejen žezlo, ale také jeho dílo a ducha radikálních reforem. Bratra Leopolda který byl jako přirozený pretendent trůnu na řadě ani neuznával ani neměl v lásce. Právě nevyjasněnost v otázce kdo jednou Josefa nahradí byla příčinou proč se s nejstarším Leopoldovým synem Františkem odmalička zacházelo jako s příštím vladařem.

František se zúčastnil válek proti revoluční a napoleonské Francii – například u Slavkova nebo Wagramu – ovšem jako pouhý divák. A proslul „odbornými“ komentáři, zrcadlícími spíše skromnost jeho duševní výbavy. Po prohrané bitvě u Wagramu (1809) pravil jadrně: „No tak, pánové, a teď se zase pude domu.“ Brzy nato následoval nesmrtelný komentář k uzavření vnuceného míru s Napoleonem: „Kdyby bylo po mém, tak se ještě teďka bouchalo.“

Podobné geniality už Josef od Františka, pravda, nevyslechl. Zřejmě však v poslední chvíli postřehl, že malý obzor Františkův sotva bude na prospěch velké habsburské říši. A na smrtelném loži povolal na trůn bratra Leopolda.

A) Do kterého funkčního stylu se řadí výchozí text:

- a) odborného, a to populárně-naučného
- b) odborného, a to vědeckého
- c) prostě sdělovacího
- d) uměleckého

B) Z které pasáže textu je zřejmé, že se nejedná o ucelený text, nýbrž o úryvek z rozsáhlejšího díla:

- a) Bezdětný vdovec císař Josef II., jak už víme, až do posledního období života oficiálně neoznačil svého nástupce.
- b) František se zúčastnil válek proti revoluční a napoleonské Francii – například u Slavkova nebo u Wagramu – ovšem jako pouhý divák.

c) Podobné geniality už Josef od Františka, pravda, neslyšel.
 C) *Poslední odstavec výchozího textu lze z obsahového hlediska označit jako:*

- a) citaci historického pramene
- b) důkaz předchozích vývodů
- c) spekulaci
- d) teorii

D) *Co označují uvozovky u slova „odbornými“:*

- a) citátové užití daného slova
- b) opak základního významu slova
- c) uvození přímé řeči
- d) vsuvku

E) *Rozhodněte na základě výchozího textu, jaký byl příbuzenský poměr Františka k Josefovi II.*

F) *Kterého útvaru českého jazyka využil překladatel pro vystižení nespisovné (vídeňské) němčiny Františkových komentářů k válečným událostem?*

G) *Doplňte interpunkční čárky v podtrženém úseku výchozího textu.*

2. Výchozí text:

Styl jazykových projevů, jejichž cílem je podání přesné, jasné a relativně úplné informace zaměřené na pojmovou stránku sdělení, je značně propracovaný. Inovace ve vyjadřování v něm nejsou primárně zaměřeny na estetické ani pragmatické působení, ale slouží k vyjádření poznatků.

Projevy podávají informace o nejrůznějších skutečnostech materiálního světa i duchovního a společenského bytí člověka. Volba informací a forma, kterou jsou podávány, by přitom měla vést u vnímatele k vytvoření jednoznačné a úplné představy o předmětu sdělení.

Je samozřejmé, že autor nemůže vždy začínat „ab ovo“ (...) Jednotlivé texty vykazují díky odkazům a citacím výrazné rysy intertextovosti.

(M. Čechová a kol., mírně kráceno; vzhledem k povaze úloh není uveden název díla.)

A) *Ke kterému funkčnímu stylu patří výchozí text:*

- a) administrativnímu
- b) odbornému, a to populárně-naučnému
- c) odbornému, a to vědeckému
- d) publicistickému

B) *Který slohový postup se uplatňuje ve výchozím textu?*

C) *Jaký je v daném kontextu význam slova primárně (první odstavec)?*

- a) cíleně
- b) v neposlední řadě
- c) v první řadě
- d) v zásadě

D) Čeho se týká slovní spojení pragmatické působení?

- a) filozofického rázu textu
- b) celkového rozvržení, kompozice textu
- c) praktických informací obsažených v textu
- d) uměleckého rázu textu

E) Která z následujících variant patří na místo, jež bylo ve výchozím textu vypuštěno z originálu?

- a) (...), ale bere v úvahu adresáta textu.
- b) (...), ale navazuje na starší poznámky.
- c) (...), tedy od prostředka.
- d) (...). O by bylo možné jen tehdy, kdyby neuváděl odkazy na odbornou literaturu.

Slohové útvary odborného stylu:

Referát

Reflexe první světové války

Roku 1992 se v Rychnově nad Kněžnou konalo mezinárodní sympozium, které připomnělo tvůrčí odkaz zdejšího rodáka Karla Poláčka, a to u příležitosti stého výročí jeho narození. Následovala čtyři další sympozia, uspořádaná vždy po třech letech, přičemž z každého z nich vyšel sborník. Stránky těchto sborníků manifestují pravidelné tematické přesahy Poláčkovy osobnosti a tvorby: referenti analyzovali i díla jiných spisovatelů, sféru meziválečných Lidových novin a problematiku pátečníků, jakož i podoby humoru v české literatuře 19. a 20. století. Ve spojitosti s rychnovskými konferencemi byly vydány dvaadvacetidílné Spisy Karla Poláčka, monografie Aleny Hájkové (*Knížka o Karlu Poláčkovi*, 1999) a Hany Svobodové (*Karel Poláček nezemřel*, 2000) i soubor studií Erika Gilka nazvaný *Poetiky a kontexty prózy Karla Poláčka* (2005).

Jakkoli se zdálo, že sympozium o humoristické literatuře konané roku 2004 bude sympoziem posledním, obětaví pořadatelé uspořádali ještě šesté setkání, jež se v Poláčkově rodišti uskutečnilo ve dnech 24. až 26. května 2007. Dostalo název *Karel Poláček a obraz první světové války v české literatuře*. Zúčastnili se ho převážně literární vědci i lingvisté z pedagogických a filozofických fakult z Brna, Olomouce, Ostravy, Hradce Králové, Opavy a Plzně, avšak mezi účastníky byli i referenti z Německa, Švédska, Polska a Rakouska. Vzácným hostem byl i Poláčkův vnuk Martin Jelinowicz, žijící už řadu let v Torontu.

Jednání zahájil spisovatel Ota Filip připomínkou svého románu *Děda a dělo* (*Der Grossvater und die Kanone*, 1981), v němž ztvárnil osudy svého dědečka Antonína Filipa na italské frontě; tento román vyšel jen německy, italsky a francouzsky. V sérii odborných referátů zazněly nejprve přehledové analýzy válečných próz, přednesené autorem této zprávy a Jiřím Pecharem. Další referenti – Martin Jelinowicz, Mirek Čejka, Michal Křístek, Viktor Kořistka, Aleksandra Seidel-Maczynska, Olga Hostovská a Josef Jodas – se věnovali Poláčkově románové tetralogii: mimo jiné ji

konfrontovali s díly jiných autorů, rozebírali její postavy, hlavní motivy, kategorie času a prostoru i jazyk a styl.

Následný tematický blok přiblížil meziválečnou legionářskou literaturu, především tvorbu Rudolfa Medka, Josefa Kopty a Františka Langera. Jejich prózami se zabývali Ladislav Soldán, Petr Hora a Milena Nyklová, v diskusi se k nim však vyjadřovali též další účastníci konference. Stranou nezůstala ani válečná poezie (konkrétně verše Fráni Šrámka a Karla Tomana), na niž se zaměřili Aleš Feters, František Všetíčka a Lukáš Neumann. Ostatní referenti – Martin Tomášek, Karel Komárek, Erik Gilk, Svatopluk Pastyřík a Kateřina Vávrová – sledovali reflexe první světové války v dílech F. X. Šaldy, Jaroslava Durycha, Vladislava Vančury, Karla Konráda a Čestmíra Jeřábka. Zaslouhou Jany Vrajové, Heleny Koskové a Vladimíra Novotného byly rovněž připomenuty válečné prózy z osmdesátých let, a sice Štolovy *Malovaný děti* (1983) a Körnerova novela *Anděl milosrdenství* (1988). Posledním referátem byla připomínka paměti Kláry Hofbauerové-Heyrovské *Mezi vědci a umělci* (1947), s níž vystoupila Marie Štemberková.

Lze říci, že šesté rychnovské sympozium bylo velmi úspěšné, neboť přineslo analýzu značné části české literatury s tematikou první světové války. Všechny příspěvky vyjdou ve sborníku, jehož vydavatelem bude boskovické nakladatelství Albert. Věřme, že tento sborník pak najde náležité množství zájemců, mezi nimiž by měli mít významné zastoupení učitelé a studenti češtiny.

Jiří Poláček

(Český jazyk a literatura č. 2, 58/2007 – 2008, str. 88 - 89)

Úkol

Vyjděte z uvedeného referátu a definujte tento stylistický útvar.

Referát a jeho znaky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Forma referátu:

.....

.....

Kompozice referátu:

.....

.....

.....

.....

.....

Jazyk referátu:

.....

.....

INVESTICE DO KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

.....
.....

Návrh osnovy písemné formy referátu (o nové knize):

I. Úvod

Základní informace – autor, název, bibliografické údaje

II. Stat'

- a) Místo a doba děje
- b) Naznačení tématu
- c) Postavy – popis a charakteristika
- d) Nejzajímavější kapitoly
- e) Jazykové zpracování

III. Závěr

Shrnutí, hodnocení, doporučení

Návrh osnovy mluveného referátu:

I. Úvod

- a) Oslovení posluchačů, navázání kontaktu
- b) Vytčení tématu, cíle referátu
- c) Přehledné rozvržení tématu

II. Stat'

- a) Rozvedení myšlenek z úvodu
- b) Námitky a jejich vyvracení
- c) Hlavní myšlenky - souhrn

III. Závěr

- a) Shrnutí závěrů, hodnocení
- b) Vliv na posluchače – doporučení, výzva
- c) Rozloučení s posluchači, poděkování za pozornost

Úkoly

1. Vypracujte referát o své oblíbené knize.
2. Připravte krátký mluvený referát o tvorbě Karla Poláčka.
3. Přečtete si následující referát a zjistěte, odpovídá-li uvedené osnově. Co je nezbytnou součástí referátu?
4. Posuďte stylistickou a pravopisnou stránku uvedeného referátu.

Život a neobyčejná dobrodružství námořníka Robinsona Crusoa z Yorku

Ve svém referátu jsem se zaměřila na jedno ze světoznámých literárních děl. Není snad kluka či děvčete, kteří by nikdy neslyšeli o Robinsonovi.

Když vyšel v roce 1719 román Život a neobyčejná dobrodružství námořníka Robinsona Crusoa z Yorku, určitě si jeho autor, Daniel Defoe, nepředstavoval, jak velký čtenářský zájem kniha vyvolá, a že se svým dílem stane zakladatelem dobrodružné literatury, tzv. robinsonád.

Co víme o autorovi? Anglický spisovatel Daniel Defoe (vlastním jménem Foe) žil v letech 1660 – 1731. Tento syn londýnského řezníka znal jazyky, hodně cestoval, věnoval se podnikání a usiloval i o politickou kariéru. Významná byla i jeho činnost novinářská (napsal přes 200 politických publikací, založil list Review – Přehled). V posledních dvanácti letech svého života publikoval své dobrodružné prózy

(Robinson Crusoe, Kapitán Singleton, Deník morového roku, Moll Flandersová, Roxana, Paměti kavalíra).

Co napsat k románu? Údajnou inspirací byly autorovi osudy skotského námořníka Alexandra Selkirka, který byl na vlastní žádost vysazen na opuštěném ostrově v jižním Pacifiku, kde strávil téměř pět let.

A vlastní děj románu? Robinson, syn z anglické měšťanské rodiny, touží po dobrodružství, uprchne z domova a na moři prožívá různé příhody, živí se i jako plantážník v Brazílii, upadne do otroctví. Loď, na níž se plaví, ztroskotá, jediný Robinson se zachrání a žije dvacet osm let na opuštěném ostrově. Formou deníku zachycuje své zážitky po ztroskotání – popisuje záchranu věcí z vraku lodi, stavbu provizorního obydlí, lov a ochočování zvířat, pěstování obilí, výrobu člunu, setkání s divošskými kanibaly a vysvobození černého Pátka v pětadvacátém roce pobytu. Líčí jeho výchovu v duchu bělošských křesťanských zásad a konečně i záchranu anglickou lodí, jejímuž kapitánovi pomůže potlačit vzpouru.

Působivé jsou i Robinsonovy úvahy – lituje, že byl neposlušným synem, se smutkem vzpomíná na maminku, hledá útěchu v bibli, nabyvá přesvědčení, že může přežít pouze tehdy, bude-li houževnatě pracovat. Líčí i hodnoty přátelství s věrným druhem Pátkem.

Co přináší kniha nám mladým čtenářům? Nejen napínavý, s reportérským zaujetím zpracovaný působivý příběh, ale i věčně platné poučení, že i z nejtěžších životních situací může člověk vyjít vítězně, pokud neztrácí naději, pokud mu nechybí důvtip, vynalézavost, vytrvalost, odvaha a silná vůle. A také proto byl Defoeův román často převyprávěn, například Josefem Věromírem Plevou, stal se inspirací k filmu a inspiroval též výtvarníky. Není bez zajímavosti, že první české zpracování Robinsona vyšlo již v roce 1795, ne však z anglického originálu Daniela Defoea z roku 1719, ale z německé úpravy, a že první překlad původního Robinsona z angličtiny do češtiny vyšel až z pera Alberta Vyskočila v roce 1920. Mně se tato kniha líbila hned při prvním čtení a ráda se k ní vracím. Přečtěte si ji také. Rozhodně se nebudete nudit.

Závěr referátu věnuji samotnému hrdinovi knihy a jeho úvahám (úryvek z knihy):

„Ohrada byla hotova, nejnutnější práce dokončeny, a tak jsem měl trochu víc pokdy na toulky a na přemýšlení o svém životě. Zvláště k večeru, když jsem se vracel, usedal jsem na výšinách, odkud byl daleký rozhled po moři, a všelijak jsem rozjímal. Vyhlídky, které se mi otvíraly, byly smutné: můj ostrov byl nadobro z cesty, daleko, na míle ode všech směrů, jimiž se ubíral světový obchod. Není naděje, že do mého dohledu někdy zabloudí některá loď, a tak tu zůstanu, navždy, opuštěn, zapomenut a bez pomoci, když se mi něco stane nebo když se roznemohu. Pomyšlení na budoucnost bylo k zoufání a raději bych se neviděl, proklínaje svůj osud i své zrození.

Ale v zápětí se mé myšlenky obracely s výčitkou a já, chodě po břehu, znova přemýšlel a rozumoval. Pravda, jsi na tom prabídně. Ale jen si vzpomeň, kam se poděli ti ostatní? Kolik nás bylo v člunu a kde jsou? Proč se oni nezachránili a proč já neutonul – já jediný? Nebylo by mi lépe tam s nimi? Ale nemohlo být hůře, třeba někde na holé skále uprostřed moře? A tu mě zas napadlo, že se mi vlastně dobře daří, že mi nic nechybí a že osud byl až příliš milostiv.“

(překlad z anglického originálu a úprava Albert Vyskočil)

Použitá literatura:

Defoe Daniel: Život a podivuhodná dobrodružství Robinsona Crusoe, námořníka z Yorku. 1959.

Hovorková, V. a kol.: Světová školní četba na dlani, Erika, Praha 1997.
Karpatský, D.: Malý labyrint literatury. Albatros, Praha 1982.

Diskuse

.....
.....
.....
.....

Výklad

DEFOE, Daniel:

Život a zvláštní dobrodružství Robinsona Crusoe, námořníka z Yorku

(The Life and Strange Surprising Adventures of Robinson Crusoe, of York, Mariner...) 1719

Fiktivní autobiografie, světově proslulý román představitele měšťanské kultury zlatého věku anglického klasicismu.

V 1. osobě vyprávěný příběh trosečníka, který po 28 let obývá pustý ostrov. Robinson Crusoe (vlastním jménem Kreutznauer) prožije po odchodu z domova motivovaném touhou po dobrodružství řadu příhod na moři, upadne do otroctví, po útěku se v Brazílii věnuje plantážnictví a obchodu s otroky. Při plavbě do Afriky jeho loď ztroskotá a Robinson – zachránivší se jediný na pustém ostrově – začíná vlastníma rukama a s minimem prostředků zajišťovat svou existenci. Postupně se rozvíjející civilizovanost Robinsonova života na ostrově vrcholí v 25. roce pobytu, kdy se objektem hrdinova civilizačního úsilí vedle přírody stává i lidská bytost (vzdělávání zachráněného divocha Pátka). Do vlasti se Robinson vrací po 35 letech na angl. korábu, jehož kapitánkovi pomůže potlačit vzpouru. Po 7 letech pobytu v Anglii shledává při opětné návštěvě ostrova, na němž byli zanechání vůdci vzbuřenců, že tu civilizace pokročila do stadia soukromého vlastnictví půdy.

Zákl. významová vrstva R.C., obraz boje o přemožení přírody, přemožení sebe sama a také – v rámci dobové ideologie – obraz hledání a nalezení Boha, zakládá analogii Robinsonova individuálního příběhu s historií celého lidstva (především v ohledu ekonomickém a etickém). Obraz „dětství“, počátku civilizace sem tak vnáší i motiv dětských radostí a hry (hra na stavění domečků a jejich vybavování, chování zvířat, pozorování růstu rostlin, nalézání věcí a jejich držení ve vlastnictví atd.) Hra a výhra (boj a vítězství) jsou pak v souladu s životní filozofií mladé angl. buržoazie sjednoceny v tématu postupného vzrůstu prosperity směřující k všestrannému zabezpečení jedince. Jeho absolutní ekonomická, sociální i intelektuální izolovanost je, ač se to zdá paradoxní, zároveň jeho absolutní ekonomickou, sociální i intelektuální svobodou: román jako celek tak rozhodně přitakává praktickému zaměření filozofie středního stavu. Už zákl. temat. orientace díla potlačuje výrazně děj. prvky ve prospěch prvků popisných (příroda, pracovní postupy) a reflexivních (civilizace, kultura, člověk). Nepřítomnost ústřední zápletky (děj. napětí omezeno jen na epizody, např. záchrana Pátka před kanibalskými soukmenovci, boj se vzbuřenci) je pak vyvažována napětím plynoucím z kontrastu mezi zdánlivě bezvýhodným postavením hrdinovým (jedinec, pustý ostrov, minimum existenčních prostředků) a vyprávěcí situací v 1. osobě minulého času (ich-forma) – vypráví-li hrdina sám, musel být zachráněn a musel dokázat do své záchrany přežít. (...)

(Macura V. a kol.: Slovník světových literárních děl, Odeon, Praha 1989)

Úkol

Srovnajte uvedenou ukázkou výkladu s referátem o dané knize a uveďte, v čem se tyto stylistické útvary shodují a v čem se liší.

Výklad a jeho znaky

.....

Téma výkladu:

Kompozice výkladu:

metoda deduktivní

metoda induktivní

Návrh osnovy výkladu:

.....

I. Úvod – seznámení s tématem výkladu, uvedení do problému

II. Vlastní stať – cíle, metody, vlastní výklad

III. Závěr – shrnutí, vyvození závěrů, poučení, využití v praxi, význam, odkazy na studijní materiály

Typy výkladu:

- podle adresáta:
výklad (pro neoborníky) ✕ **pojednání** (pro odborníky)
- podle formy:
psaný (stať, odborný článek) ✕ **mluvený** (přednáška)

Přednáška

.....

- přesvědčivější, živější, vzbuzuje pozornost posluchačů
- promyšlená kompozice, jednodušší věty, přehlednost
 (v úvodu naznačit stavbu a členění celku, v každé části znovu zopakovat námět, v závěru shrnutí myšlenek)
- názorné pomůcky (kresba na tabuli, videonahrávka, diaprojekce aj.)

Cvičení

1. výchozí text – výklad

Negativní jevy prostředí

Chemizace prostředí se projevuje ve všech složkách přírody a ovlivňuje každodenní život člověka. Existují již přes 4 miliony uměle vyrobených látek a ročně

jich mnoho tisíc přibývá, např. plasty, umělá vlákna, tenzidy, barviva, léčiva, průmyslová hnojiva, pesticidy atd. některé z těchto prostředků a jejich rezidua (rozpadové zbytky) se dostávají do potravních řetězců, do půdy, do vody a ohrožují

organismy. Jiné se hromadí jako nerozložitelné odpady a kaly, neboť v přírodě nejsou rozšířeny organismy přizpůsobené pro jejich rozklad.

Zvyšování radioaktivity spočívá v tom, že se v prostředí zvyšuje množství látek obsahujících radioaktivní prvky, zejména stroncium, jód aj. Ty se pak hromadí v lidském organismu a vedou k nebezpečným onemocněním a mutacím (ovlivňování dědičných vloh).

Stále roste množství komunálních odpadů. Znečišťují ovzduší, vodu, půdu, pevné odpady zabírají mnoho prostoru. Nekontrolované hromadění pevných odpadů a kalů v prostředí (divoké skládky) neznamená pouze poškození vzhledu krajiny, ale i nebezpečí pro povrchové a podzemní vody, pro okolní půdu a živou přírodu.

(Podle D. Kvasničkové, Základy ekologie, 1991, s. 63)

1. Proč jsou v závorkách různé vysvětlivky?
2. Kterou jazykovou formu (psanou, mluvenou) byste pro text doporučili a proč?
3. Které negativní jevy prostředí jsou vyloženy v ukázce?
4. Kde se v praxi nejčastěji setkáváme s teoretickým výkladem?

2. výchozí text - pojednání

Problematika neologismů, nových lexikálních prostředků, patří dnes k aktuálním otázkám současného lingvistického bádání. Všeobecně se dnes uznává, že studium neologismů je přínosem z hlediska teoretického řešení obecných otázek jazykovědných, že má velký význam i pro řešení otázek společenské jazykovědné praxe. V naší práci se zabýváme problematikou neologismů v rovině obecně teoretické i v rovině konkrétního zkoumání nových pojmenování v současné spisovné češtině.

(Podle O. Martincové, Problematika neologismů v současné spisovné češtině, 1983, s. 7-8)

1. Ke komu se projev obrací?
2. Jakou formou je podáván čtenáři (adresátovi)?
3. Jaký slohový postup a styl je uplatněn v ukázce?
4. Který slohový útvar na základě postupu a stylu vnikl?
5. Jaký je projev z hlediska objektivních slohotvorných činitelů (veřejný-neveřejný, připravený-nepřipravený, dialogický-monologický, neutrální-emocionální)?

Další úkoly

1. Který obor vás zajímá? Připravte si seznam několika termínů, které používá.
2. Sestavte osnovu, podle níž napíšete krátký výklad nebo pojednání.
3. Vyložte, proč je nutné se opírat především v pojednáních a výkladech stylu odborného o dostupnou literaturu? Proč je nutné ji v průběhu projevu citovat?

Stylistická a pravopisná cvičení

1. **Odstraňte pravopisné nedostatky:**

Směsy byly označeny jako vysoce výbušné.

Za katastrofální považují nemožnost neziskových organizací dotovat sami sebe.

Všechny uvedené osobnosti měli blízký vztah k naší republice.

Střed lístků, který byl napaden jen vyjímečně, byl ještě schopen fotosyntézy.
 Použili jsme standartní postupy.
 Expertíza prokázala přesnost údajů.
 Dvě kapitoly se zabývají podobnou tematikou.

2. Vyhledejte a odstraňte tvaroslovné a další chyby:

Ve všech citovaných pracech je tento pojem definován stejně.
 Je to právě systematické rozvíjení metodologie, jenž napomohla k posílení tohoto oboru.

Databáze, již budujeme již několik let, obsahuje více jak 50 tisíc záznamů.
 Tyto data zřetelně prokázaly expanzi původních obyvatel na Střední východ.
 Myš může být vybavena dvěma nebo třemi tlačítky.

3. Najděte výrazy, které nejsou pro odborný projev vhodné. Zdůvodněte proč a pokuste se je nahradit vhodnějšími.

Přechod k tržní ekonomice, kde kupující je pánem, je u nás nedávným jevem.
 Nefér je také ustanovení týkající se reinvestičních odpočtů.
 Můj názor je umožnit rodičům, aby mohli více podporovat vzdělání svých ratolestí.
 Je možná diskuse o tom, zda je tento nový program vůbec k něčemu.
 Dva němečtí odborníci jsou přesvědčeni, že delfíni nejsou až tak inteligentní, jak se předpokládá.

4. Nesprávné slovesné a jmenné vazby nahradte náležitými:

To byla příležitost na vyřešení všech problémů.
 Zajímáme se tím, co nám přísluší.
 Provedli jsme analýzu na náš nový program.
 Uvažujeme s dalším rozšířením této technologie.

5. Odstraňte zanedbání dvojí vazby:

Mucha dokázal se zvláštní citlivostí vnímat a reagovat na sny a představy života své doby.
 Zrozené elity doby bronzové ospravedlňovaly a rozuměly svému postavení, úloze a odpovědnosti.
 Ve své práci navazuji a opírám se o dřívější zkušenosti.
 Tento program je srovnatelný a mnohdy i výhodnější než ostatní.

6. Přestylizujte formulace tak, abyste odstranili falešné skladební dvojice:

Špatné držení těla může vést k poškození zejména páteře v oblasti kříže a kolen.

 Z památek, které leží v Rakousku blízko naší státní hranice, stojí za povšimnutí minimálně malebný Hardegg.....

7. Najděte a odstraňte vyšinutí z větné stavby (anakolut):

Naše firma se zavazuje k projektům prodejních jednotek, montážím zařízení, záruční servis, výměna zařízení.
 Mnohé podniky, které získaly dlouhodobý úvěr, se jim nepodařilo úvěr zaplatit.

 Rozsah informací o fyzikálních, chemických a dalších charakteristikách, jejichž znalost je nezbytná pro posouzení nebezpečného odpadu, jsou převzaty ze směrnice číslo 259

8. Kterého nedostatku se dopustili autoři? Nedostatek odstraňte:

Při vypalování lesů dochází v řadě případech k porušování zákona.
 Pohonné hmoty jsou ve většině zemích levnější než u nás.
 Faktory výživy hrají významnou roli ve třetině známých zhoubných nádorech.....

Odborný popis

1.

Rak říční (*Astacus astacus*) dosahuje velikosti do 20 cm. Jeho tělo je olivově zelené, je kryto kutikulárním krunýřem a rozlišeno na hlavohruď a zadeček. (...) krunýř raka (karapax) je na průřezu válcovitý a je zpevněn vápenatými solemi. V předu krunýř vybíhá ve špičatý výběžek. (...) hlava i hrud' raka jsou s krunýřem srostlé nepohyblivě (význam stopkovitých očí!). Hrudní články přirůstají pouze na hřbetní straně. Po stranách račího těla tak vzniká dutina, v níž jsou uloženy lupínkové žábry. Zadeček raka je rovný, tvořený 7 články (včetně posledního, vějířovitého telsonu), které na sebe nasedají taškovitě tak, že v případě nebezpečí umožňují rychlé podsunutí zadečku pod tělo a únik do bezpečí zpětným pohybem. Každý tělní článek raka nese jeden pár končetin (celkem 19 párů). Všechny jsou dvouvětvé.

(Jelínek J., Zicháček V.: Biologie pro gymnázia, Olomouc 2003)

2.

Bobtail. Mohutný zavalitý pes, který díky bohaté chundelaté srsti, pokrývající celé tělo, působí větším dojmem, než ve skutečnosti je. Typickým znakem plemene je absence ocasu a kolébavá „medvědí“ chůze. Tělo má kratší, kompaktní, s mohutným hrudníkem. Hlava, krk, horní končetiny a spodní strana jsou bílé, zbytek má barvu černou nebo šedou. Psi měří kolem šedesáti centimetrů, feny jsou asi o 5 cm nižší. Bývá přátelský, milý a nekonfliktní. Rád si hraje, rychle chápe a jeho výchova není navzdory velikosti nijak obtížná.

(Podle knihy *Náš pes*)

3.

Bobtail, staroanglický ovčák (Old English sheepdog), plemeno psů střední velikosti. B. je asi 55 cm vysoký, jeho bohaté osrstění působí mohutným dojmem. Má téměř hranatou hlavu s velkým tupým čenichem a širokou nosní partií. Ušní boltce jsou malé, klopené, k hlavě těsně přiléhající a stejně jako celá hlava mohutně osrstěné. Poměrně dlouhý a klenutý krk přechází v krátký trup s hlubokým hrudníkem. Rodí se bez ocasu, nebo po narození se mu krátí ocas, aby v dospělosti nebyl delší než 5 cm. Srst b. je dlouhá, velmi bohatá a tvoří mírně zvlněné pramenky. Má bohatou podsadu chránící tělo dokonale před prachem a vlhkostí. Barva srsti je šedá, modrá nebo grizzly s bílými odznaky. Domovinou b. je Anglie, kde se ho používalo, hlavně na jihu, k hlídání stád ovcí a skotu. Viz též pastýřští psi.

Horák, F.: Plemenné standardy užitkových psů, Praha 1954)

Porovnejte uvedené ukázky z hlediska odbornosti.

Hlavní znaky odborného popisu:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Popis pracovního postupu

Pozorování bílku slepičího vejce

Materiál a pomůcky

Čerstvé vejce, bílek z čerstvého vejce, skleněná miska, pipeta, teploměr, vodní lázeň, voda, koncentrovaná HNO_3 , kádinky, 25% roztok čpavku, kahan, drátěná síťka, 1% CuSO_4 , 20% NaOH .

Postup

Ve zkumavce k 1 ml bílku kápneme asi pětinasobek destilované vody, protřepeme až do vzniku koloidního roztoku, přefiltrujeme přes vatku a filtrát rozdělíme do 3 zkumavek. Obsah jedné zahřejeme na vodní lázni a zaznamenáváme její teplotu, při níž pozorujeme výrazné změny. K obsahu další zkumavky přidáme konc. HNO_3 , mírně zahřejeme nad kahanem, pozorujeme změny. Přikápneme 25% roztok čpavku a zaznamenáme výslednou reakci. Do třetí zkumavky přidáme stejný objem 20% hydroxidu sodného, po kapkách přidáme 1% roztok CuSO_4 a pozorujeme změny.

(Jelínek J., Zicháček V.: Biologie pro gymnázia, Olomouc 2003)

Znaky popisu pracovního postupu

.....
.....
.....

Návod

Instalace mikrovlnné trouby

Mikrovlnnou troubu umístěte na pevnou, rovnou a stabilní plochu. Okolo všech ventilačních otvorů musí být volný prostor.

Nestavte troubu příliš blízko televizního přijímače nebo anténních svodů, mohlo by docházet k poruchám televizního nebo rozhlasového příjmu. Troubu nedávejte do blízkosti zdrojů tepla, páry nebo vody, neboť by mohlo dojít k poškození nebo poruše izolace.

Zkontrolujte zdroj napájení. Pak nastavujte ovládací prvky podle podrobných popisů a návodů.

.....
.....
.....

Cvičení

1. výchozí text

Zeleninový toast

Dušenou zeleninu, majonézu a koření umícháme na kaši. Navrstvíme na krajíce chleba, přidáme klíčky a přikryjeme druhým krajícem, který máme namazaný máslem (máslem nahoru) a zapečeme asi 3 až 6 minut.

(Podle H. a M. Diamondových, Fit pro život, FIN, Olomouc 1993)

1. *Určete slohový postup a útvar ukázky:*.....
2. *Jde o projev veřejný, či soukromý, mluvený, či psaný, připravený, či nepřípravený?*
.....
3. *V kterých příručkách najdeme podobné projevy?*
4. *Co v textu „Zeleninový toast“ chybí?*.....

Úkol

Uved'te jednoduchý recept na přípravu oblíbeného jídla.

Další druhy popisu (nepatří do odborného stylu)

Popis prostý

Kytara

Kytara je strunný hudební nástroj, který se začal vyvíjet ve Španělsku v 8. století pod vlivem orientálních nástrojů. Ve světě se objevuje mnoho jejích variant – od klasické španělské „šestistrunky“ až po havajskou kytaru, na niž se hraje pomocí kovového válečku. Z klasické kytary se také vyvinula její elektrická podoba, dnes hojně používaná v hudebních skupinách.

Pro popis jsem si vybral kytaru španělskou.

Skládá se ze tří základních částí: těla neboli trupu, krku a hlavy.

Trup ve tvaru ženských boků je sestaven z vrchní a spodní desky, spojených luby, které jsou podstatně širší než u jiných strunných nástrojů. Vše dohromady se nazývá resonanční skříň. Šíření zvuku napomáhá kulatý obor ve vrchní desce. Často je zdoben lepenou mozaikou.

K tělu je připevněn krk zakončený hlavicí s ladicí mechanikou. Na něj a na část vrchní desky je přiklizen hmatník, vyráběný nejčastěji z ebenového dřeva. Na něm leží kovové pražce oddělující jednotlivá hrací políčka. Na třetím, pátém, sedmém a dvanáctém políčku jsou perleťové „puntíky“ pro lepší orientaci hráče.

Struny jsou uvázány na struníku ve tvaru podlouhlého obdélníčku, který je přilepen na vrchní desku. Poté jsou zvednuty kobyolkou z bílého plastu a vedou mírně vysoko nad hmatníkem až k jeho konci na plastový pražec se zářezy. Odtud jsou pak upnuty k ladicí mechanice, která se ovládá pomocí šesti bílých kolíků. Na každý z nich je navinuta jedna ze strun. Nejhlubší z nich je struna E, poté následují A, D. Tyto tři se často dělají z kovu. Další struny – G, H a E – jsou vyráběny z nylonu.

Celá dřevěná část kytary je kromě hmatníku nalakovaná.

Pro kytaru se dají upravit skladby určené původně jiným hudebním nástrojům, a proto je jak mezi laiky, tak mezi hudebníky oblíbená.

(práce oceněná v literární soutěži Náš svět 2005)

Úkol

Na základě uvedené ukázky uved'te hlavní znaky popisu prostého.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Popis umělecký

Noc

Mám rád noc. Je nádherné, když se den chýlí ke spánku a noc roztahuje své perutě po obloze. Vše usíná, květiny zavírají své hlavičky, na oblohu vyplouvají světélkující hvězdy. Měsíc na všechno dohlíží, a jenom když se objeví mrak, pomalu se za něj schová.

Jakmile šero dosáhne na město, všude se roztančí nejprapodivnější stíny. Promítají se na zdi domů a kočky se svítícíma očima je opatrně sledují. Tma je vůbec záhadná, line se prostorem a chytne vše, co se jí dostane pod ruku.

Jediné, z čeho má strach, je její mocný soupeř den. Proto když den začíná, uniká tma do nejzapadlejších koutů. Nakonec se ale opět objeví, i když pokaždé trochu jiná: někdy hrůzostrašná, jindy zase uklidňující.

Na některá místa se však temnota nedostane. Světlo se brání a nechce, aby je pohltila. Tma proto chystá pasti: zahaluje černým závojem díry, padlé kmeny i obyčejný obrubník a čeká, kdo se do její léčky chytí. Teprve potom ukáže, co ukrývala.

Úkol

Na základě přečtené ukázky definujte umělecký popis

.....
.....
.....
.....
.....

Další dělení popisu

Popis statický

.....
.....
.....

Popis dynamický

.....
.....
.....

Cvičení

Výchozí texty I

1. Přečtěte si následující studentské práce a určete, který popis je prostý a který umělecký.

A)

Příchod domů

Příchod domů začíná tím, že vyndám z tašky klíče a vsunu příslušný klíč do zámku hlavních dveří. Po odemčení ho vyjmu a jdu chodbou k výtahu. Ten přivolám stlačením tlačítka. Když vyjedu do našeho patra, tak odemknu otočením klíče horní zámek na dveřích bytu. Po druhém otočení klíče v dolním zámku pootočím klíčem ještě trochu doleva a dveře otevřu. Před bytem si ještě očistím obuv o rohožku. Po vstupu a zabouchnutí si odložím školní tašku, zuji si boty, které srovnám do botníku, a obuji si pantofle. Pak si sundám kabát a pověším ho na věšák. Když toto učiním, odnesu aktovku do svého pokoje, kde se také převléknu do domácího oděvu, a šaty, ve kterých jsem byla ve škole si složím a uklidím do skříně. Musím si také umýt ruce, protože si pak uvařím oběd a najím se. Po obědě si chvíli odpočinu nebo poklidím a umyji nádobí a jdu se připravit do školy na druhý den.

B)

Příchod domů

Je podzim odpoledne, ale slunce nesvítlí, naopak obloha je šedivá, jako kouř z továrního komína a schyluje se opět k dešti. Všude už je bláto, a tak já, i když to nemám do školy daleko, jsem samé bahno. Rychle otevřu hlavní dveře domu, neboť už začaly padat kapky, věštící prudký déšť. Protože výtah je až ve dvanáctém poschodí, jdu do našeho patra po schodech. Již stojím přede dveřmi, ale jako vždy nemohu najít klíče od bytu. Po dlouhém hledání jsem je našla, ale zhaslo světlo a já musím pro změnu hledat vypínač. Když i toto překonám, odemknu a spěšně vklouznu domů, aby mi neutekl můj půlnoční kocour, který je černý jako uhel, takže by se mi těžko hledal, kdyby opět zhaslo světlo. Kocourek mi sice nevyběhl, jenže jsem zapomněla, že venku každou chvíli prší a podle toho to venku vypadá, ale bylo pozdě. Hnědá šlápotá již „sedí“ na koberci jako kaňka v sešitě prvňáčka. Nedá se nic dělat, přezula jsem se, svlékla si kabát, pokropený prvními kapkami odpoledního deště, a pověsila ho na věšák. Po kradmém pohledu na otisk mé boty jsem vzala školní tašku a odnesla ji do svého pokoje, který potřeboval po ranním spěchu poklidit. Svlékla jsem ze sebe šaty, které jsem měla ve škole, a vzala si pohodlný domácí oděv. Pak jsem si umyla ruce a pustila se do vaření oběda. Ten jsem skoro jako vždy připálila, ale protože to bylo mé „dílo“, tak mi chutnal. Po obědě jsem umyla nádobí od snídaně a vrhla se na suchou šlápotu. Po úmorném kartáčování jsem přece zvítězila a má „nepřítelkyně“ nenávratně zmizela. Po tomto boji jsem se vrhla do boje s učením a přípravou na následující den. Jaký tento „zápas“ měl výsledek, posoudí příští den profesoři.

2. Jedná se o popisy statické nebo dynamické?

3. Myslíte, že by bylo možné provést v uvedených popisech některé úpravy, aby představovaly žádané útvary výrazněji? Které?

4. Nalezli jste v uvedených popisech stylistické či pravopisné chyby? Které?

Výchozí text II

Místo kam se ráda vrátím

V současné době kdy se naplňují sny a plány českých králů Karla IV. a Jiříka z Poděbrad o evropské celistvosti vznikají po celém kontinentu turistické euroregiony.

Jedním z nich je Euroregion Nisa v jehož rámci se nalézá cykloráj-mikroregion Podralsko. „Hic sun leones“- nápis na starých mapách který znamenal že do těchto končin zatím neprošli cestovatelé charakterizuje zdejší oblast. Tato slova by se dobře vyjímalala i na počátku 21. století v krajině bývalých vojenských prostorů. V oblasti kde se poutník pohybuje převážně liduprázdným územím.

Kraji vévodí zřícenina královského hradu Bezděz. Vnímavý návštěvník pozná že zde spolu hraničil český a německý jazykový svět. Na sever od hradu se táhly výsostně německé Sudety kde návsí vesnic byly osázeny statnými dubisky směrem do vnitrozemí ukazují místa bývalých kostelů a kaplí staleté slovanské lípy. A právě zde opouštíte-li malebnou Bělou pod Bezdězem ve směru do sousedního saského Německa nemůžete přehlédnout dominantu kraje – hrad Bezděz.

Vznešený strážce neprostupných hraničních hvozdu se hrdě vyvyšuje nad okolím. Je úzce spjatý s historií českého království v době posledních Přemyslovců poté se stává oblíbeným místem krále a římského císaře Karla IV. při jeho loveckých toulkách. Dnes hojně turisticky vyhledávaná zřícenina hradu stojí na těžko přístupném vrchu prostoupeném osvěžující vůní bělských borovic.

Při pohledu z mohutné hradní věže vás uchvátí pohled do okolí. Máchovo jezero Vráteňská hora šumné lesy nad obzorem nedaleký Ještěd a posvátný Říp! Přímou mě nutí k přemítání o naší historii a romantických vycházkách K. H. Máchy. Vždyť právě tento kraj byl zdrojem jeho tvorby!

Tajuplný obraz se naskytá, když se na osvětlený hrad snáší temná noc, či v mlze a dešti – to, jak se vždy schová v mracích a poté se znovu objeví. Je to jako v pohádce! Bezděz je opředen mnoha pověstmi a pověrami. Jedna z nich praví, že každý „Bělák“ se musí jedenkrát ročně pomodlit v hradní kapli, a teprve pak mu budou odpuštěny všechny hříchy.

Každé léto trávím v Bělé pod Bezdězem a hrad se stal mým oblíbeným místem. Navštěvuji ho často při cykloturistice, či s přáteli, abych jim sama mohla vyprávět o historii hradu, kterou znám již velmi podrobně. Jak pravil krajan: „ Já se tam vrátím!“ ...

(Část oceněné práce na téma: Evropa – společné místo pro život)

1. V textu je záměrně vynechaná interpunkce. Doplňte ji.
2. O jaký druh popisu se jedná?

Výchozí texty III

a) Rychlý guláš z párků

Drobně nakrájenou cibuli usmažíme dorůžova na sádle, zasypeme mletou paprikou, po zpění zalijeme trochou vody, přidáme párky pokrájené na kolečka, rajčatový protlak, sůl, kmín a krátce dusíme na malém plamínku. Zahustíme jíškou a nakonec dochutíme majoránkou. Podáváme s chlebem nebo vařenými bramborami.

b) Byl jednou jeden guláš...

Když se poprvé viděly olej a cibulka, nevypadalo to nijak dobře. Cibulka prskala, ale trvalo to jen chvíli, než si uvědomila, že olej jí dopomůže k hnědé barvičce jako ze solária. Potom se naštvála podruhé, protože jí tam bez oznámení nasypali na kostky nakrájený jemný kabanos, ale jistě znáte to tvrzení, co se škádlivá, to se rádo mívá a zanedlouho byla cibulka s kabanosem kamarádka na život a na smrt. Jejich přátelství překonalo i červený sníh v podobě rozemleté červené papriky, který dost štípal do

očí, ale netrvalo dlouho a po chvíli se už cibulka a kabanos koupaly ve vodní lázni i s novými kamarády. Byly to brambory, které vyrazily na průzkum terénu a skončily u nich. Rozhodly se tedy, že si uspořádají párty a jak řekly, tak i udělaly. Ale mělo to jeden háček, kde vzít ty krásné ale všude vyprodané flitry? Více hlav víc ví, a tak daly hlavy dohromady a dohodly se, že určitě postačí i majoránka, sůl a pepř.

Byl to velký večírek plný zábavy a veselého smíchu, který přilákal i arašidy, které si žádnou takovou „pařbičku“ nenechají ujít.

(oceněná práce z literární soutěže Náš svět 2001)

O jaké druhy popisů se jedná?

Výchozí text IV

Kolo kolo mlýnský

Zmíněné kolo už neexistuje, takže mlýn se mi změnil v obyčejnou chalupu. Rád bych vás po ní trochu provedl, i když mám poněkud trému, protože není třeba zrovna všude uklizeno. Ale když už jste tady, tak pojdte dál.

Zde jest chalupa. Chalupa jest bílá. Čí jest ta bílá chalupa? Ta bílá chalupa jest pana Suchého – spisovatele z Prahy. V chalupě jsou okna. Na jednom okně sedí kocour. Kdo jest ten kocour? Ten kocour jest kocour Jonáš.

Chalupa jest nejen zevně, ale i uvnitř. Uvnitř chalupy jest nábytek a teplo. Také hodiny s kukačkou zdobí stěnu jizby. U kamen stojí houpací židle zn. Tonet. Také gramofon zde jest – zkrátka co hrdlo ráčí.

Chalupa jest v krajině. Kolem teče potok. Žádný Botič to sice není, ale jde to. Totiž teče to. Krajina jest rovná, leč přece jen trochu kopcovitá. Lesy tu šumí po skalinách a vody hučí po lučinách. Zkrátka zemský ráj to vhodný na barevný pohled. Okolí je zde překrásné. Napravo ční k nebi Vysoké Tatry, nalevo se táhnou šumavské hvozdy, sedím čelem k horám Krušným a zády k třeboňským rybníkům. Skutečně, krásné okolí, jen kdyby nebylo tak strašně daleko.

Je tady krásně a jsem rád, že jsem v popisu mlýna a krajiny neprozradil, kde to je, takže mě zde nemůže nikdo vyhledat a to je právě účel té chalupy na samotě.

(Jiří Suchý – Knížka aneb Co mne jen tak napadlo)

1. *Odhadněte, k jakému funkčnímu stylu patří uvedená ukázka.*
2. *Zkuste najít obraty, které by v popisu prostém byly považovány nejspíš za neobratné, zde však přispívají k zajímavosti.*

Výchozí texty V

A) Kolo. Vpředu to má kolo, vzadu to má kolo, nic se do něho nemusí házet ani lít benzín. Jenom se šlape.

B) Kolo dnes

Jediný životaschopný osobní dopravní prostředek dneška je kolo. Dnešní kola jsou lehčí a odolnější než kdykoli předtím. Brzdy jsou spolehlivější, převody se mění snadněji a jízda je díky pérování pohodlnější. Obyčejné a jednoduché jízdní kolo vybavené jedním převodem zůstává standardním způsobem dopravy v rozvojových zemích. Kolo zde znamená zásadní zlepšení kvality životního stylu.

C) (Jízdní) kolo jednoštopý dopravní prostředek jezdcem uváděný v pohyb šlapáním do pedálů; bicykl, velocipéd (poněk. zast.); cestovní, závodní k.; motorové k. s pomocným motorkem; jezdit na kole, jezdec na kole: cyklista.

1. *Určete u každého z textů slohový postup a útvar.*
2. *Srovnejte projevy z hlediska odbornosti.*
3. *K názvu knihy přiřadte písmeno označující ukázkou:*
 Velká kniha o bicyklech.....
 Slovník spisovného jazyka českého.....
 O. Pavel: Baroni na kolech
4. *Vyberte z textu **B** shodné přívlaskty? Jsou volné, či těsné?*
5. *Které přívlaskty z textu **B** jsou součástí termínů?*

6. *Vyznačená slova nahradte synonymy.*

Výchozí text VI

Vůz, jenž má ambice odebrat klientelu Mercedesu A, musí v designu dát víc než zažitý standard. Audi A2 chce zaujmout vejcovitým tvarem, blatníky ve stylu Audi TT, atraktivními předními světlomety a hluboko do střechy zasahujícími pátými dveřmi. Karoserie působí progresivním dojmem přesto si neodpustím výhradu při pohledu zezadu se A2 zdá podstatně menší než ve skutečnosti je. U luxusního vozidla kterým A2 rozhodně je bych čekal opačný výsledek. Interiér potěší zejména konzervativní zákazník. Zaujal mě především koncept dvojúrovňové podlahy, který nabízí výrazně pohodlnější pozici cestujícím na zadních sedadlech. Poezii tohoto řešení však degraduje malý prostor pro kolena.

1. *Jaký slohový postup se ve výchozím textu převážně uplatňuje:*
 a) vyprávěcí b) popisný c) úvahový d) výkladový
2. *Jaký titul by se k tomuto textu nejlépe hodil:*
 a) Automobil pro konzervativní zákazník
 b) Karoserie Audi A2
 c) Nové audi očima designéra
 d) Nový mercedes jen nakročil
3. *Úryvek má převahu rysů odborného stylu, celkově však jde o typickou ukázkou útvaru stylově smíšeného. Která varianta uvádí dvě pasáže, jimiž jsou standardní stylizační postupy odborného stylu narušeny?*
 a) Audi A2 chce zaujmout vejcovitým tvarem...; Interiér potěší zejména konzervativní zákazník.
 b) ...hluboko do střechy zasahujícími...; Interiér potěší zejména konzervativní zákazník.
 c) ... přesto si neodpustím výhradu...; Poezii tohoto řešení...
 d) ...při pohledu zezadu se A2 zdá podstatně menší, než ve skutečnosti je; Vůz, jenž má ambice odebrat klientelu Mercedesu A...
4. *Doplňte interpunkci v podtrženém úseku textu.*

5. Má slovo prostor ve spojení poezii degraduje prostor stejnou větněčlenskou platnost jako slovo koncept ve spojení zaujal mě koncept?

Ano. - Ne.

6. Přiřaďte jednotlivým slovům ve větě jenž má ambice odebrat klientelu Mercedesu A jejich větněčlenskou platnost:

jenž.....	odebrat.....
má.....	klientelu.....
ambice.....	Mercedesu A.....

Charakteristika

DON QUIJOTE:

zchudlý šlechtic, zeman (hidalgo), „rytíř smutné postavy“, vášnivý čtenář dobrodružných rytířských románů, zhlédl se v neskutečném světě ideální spravedlnosti – pošetilý blouznivec, odtržený od skutečnosti, naivní a cizorodý v prostředí hrabivosti, sobectví, bezcitnosti; jedná směšně, ale v jádru je ušlechtilý, mravně čistý = **typ hrdinskokomický**, tvrdošíjně jde za ideálem (= humanistické úsilí i nadčasově – otázka smyslu lidské existence); dvojstrannost postavy: je komický – už svým vzhledem (vytáhlý stárnoucí rytíř) a směšný (parodie rytířských ctností), ale současně obdivuhodný pro svou mravní opravdovost, obětavost, cílevědomost – vzbuzuje úctu touhou po ideálech lidskosti (= představitel renesanční humanity); vystřízlivění pro něho znamenalo smrt

SANCHO PANZA:

zbrojnoš, selský typ, na první pohled protikladný fyzicky, názorově i jednáním, rozšafný, praktický požitkář s reálným, věcným pohledem, usiluje o bezstarostné živobytí, netouží po hrdinství, ale není prospěchář; pod vlivem svého pána morálně roste

Společné vlastnosti:

upřímnost, naivita, bezelstnost; vzájemné sblížování – viz epizoda v 2. díle – Sanchova vláda nad „ostrovem“ – utopický motiv; před Quijotovou smrtí Sancho slibuje, že v jeho úsilí bude pokračovat (nakažen „donkichotstvím“)

(Podle Marie Sochrové - Čtenářský deník k literatuře v kostce, s. 25)

Úkol

Na základě přečtené ukázky uveďte hlavní znaky charakteristiky.

Charakteristika

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kompozice charakteristiky:

.....

.....

Návrh osnovy:

- I. **Úvod:** seznámení s charakterizovanou osobou (skupinou), jméno, zařazení, náš vztah k ní, stručný popis, povšechné údaje
- II. **Stat:**
- a) vnější projevy
 - b) vztah k lidem, jednání
 - c) vztah k přírodě, k prostředí
 - d) vztah k práci
 - e) nadání, schopnosti
 - f) vztah k sobě, zájmy
- III. **Závěr:** zobecnění, shrnutí, v čem je vzorem, co kritizujeme, doporučujeme

Jazyk charakteristiky:

.....

.....

.....

.....

.....

Cvičení

Výchozí text I

Pohořalka

„No tak! Ale už držte papuly! Dneska je s váma k nevydržení! Chytrý to jste až moc, ale nejukecanější třída na škole. Počítám do tří, hašašírové!“ ozýval se hlas jako policejní siréna do ticha učebny. Naše nová třídí.

I přes počáteční šok jsme si Pohořalku záhy oblíbili. Nadchl nás její elán a osobitost, její veselí nás pohltilo. Bylo jí k padesáti, měřila bezmála dva metry a jako výstražná vlajka na stožáru se vyjímalala její sytě oranžová kštica. Navzdory častým stížnostem ostatních vyučujících, nebyla Pohořalka schopná mluvit – ona prostě křičela.

„To za mnou nemusíte chodit. Zavolejte mi!“ burácelo to z kabinetu. Odpověď návštěvnice slyšet nebyla. „Číslo? Pište si! K letopočtu korunovace Karla Velikého přičtete počet apoštolů, pak rok bitvy u Lipan plus tři sta let a pětka na konci...“ Bledá maminka opouští kabinet.

„Prý vám mám porozprávět o dopravní bezpečnosti,“ hlaholila svým mužným hlasem o jedné z vlastivěd. „Takže, pusy, na přechodu se rozhlížíme! Až někam pomaširujete na kole po silnici, tak vždycky vpravo... Ty tam vzadu snad debužírúješ?! Nechceš mi nabídnout, pišišmundo?! No budu dělat, že tě nevidím, ale ty haksny si dej pryč ze stolu... Tak tedy, jarabáci, jestliže cestujete vpředu v automobilu, zapněte si ochranný pás. Ono by mohlo být moc nebezpečný, kdybyste se vysypali a vy prosvištěli tím předním sklem! Já jsem na to odborník, já bourala v automobilu třikrát a jednou dokonce v nákladním! Já vám už měla nehodu skoro s každým dopravním prostředkem vyjma vlaku a motorového člunu.“

„I v metru?“

„Metro je vlak, pusó. Ale z koně jsem se zřítíla - od té doby mám sešroubované kotníky, myslím, že mi to přidává na výšce. Bicykly jsem zničila dva, motorku, loď,

velorex ...,"křižovala místností tím trochu toporným krokem, usmívala se zlatými zoubky a rozhazovala divoce rukama.

„Jo, mluvili jsme o těch záchranných pásech. Představte si, že jsem jedenkrát jela se svým rodičovstvím od naší tety ze Slovenska. Tetička měla svatbu – vzala si takovýho neduživého kluka, kterej makal na jatkách. Jenže on jí po dvou letech manželství spáchal sebevraždu. Já soudím, že to vraždění zvířat a ty spousty krve leze na mozek. A já si na tu veselku pořídila nádherný botičky, páskový, z Tuzexu. Cestovali jsme v černý noci, já byla usazená vedle řidiče. A jak jsem byla holka marnivá, tak jsem to nevydržela, rozepnula si ten ochranný pás a sklonila se k těm botkám, abych si ty skvosty pohladila. V ten moment, když jsem se shýbla, zdálo se mi, že slyším zvony. Bim, bam... ani nevím, kterak se to, jarabáci, událo, ale naše autíčko dostalo smyk, skoulelo se ze svahu a do toho místa, kde bych bývala seděla, kdybych se zrovinka nekochala tím obuvnickým dílkem, se zabodla jak ruka tlustá železná tyč! Já mohla umřít! Mně bylo sedmnáct a to bidlo by mi akorát prošlo hrudníkem! Chápete to? Byla bych kaput. Vždyť to vy nemůžete chápat, hašaširové moji. Škoda, že to nemá nějaký morální závěr, že z toho nevymáčknu lautr žádný ponaučení.“

(oceněná práce z literární soutěže Náš svět 2004)

1. *Převládá v dané ukázce charakteristika přímá, či nepřímá?*
2. *Najděte v textu prvky vyprávění.*
3. *Charakterizujte danou osobu pouze pomocí přídavných jmen.*

Výchozí text II

Hercule Poirot

Je to již pěkných pár let, co jsem přečetla první knížku o tomto podivném mužíkovi. Vystupuje jako hlavní hrdina poutavých detektivek britské autorky Agathy Christie.

Pan Poirot vybočuje z řady jiných soukromých detektivů nejen svou úspěšností v řešení případů, ale i nevelkou kulaťoučkou postavou. Celý vypadá jako vajíčko s pečlivě upraveným knírkem. Doma nenosí nic pohodlnějšího než oblek a do i ulic se vydává jedině v dokonale padnoucím oděvu doplněném psími dečkami, vhodným kloboukem a hůlkou. Svou chůzi drobí na malé rychlé krůčky a přitom energicky pohybuje hůlkou.

Ovšem i v době, ve které žije (začátek 20. století), působí příliš upjatě a upraveně.

Zajímavý je i jeho původ. Žije v Londýně a používá některá francouzská slovíčka, takže je občas považován za Francouze. Ve skutečnosti je však Belgičan.

Sám se radí do vyšší společnosti a nikdy by nepřijal případ od obyčejných lidí, protože se mu to nezdá dost důstojné. Pokud se však jedná o zdánlivě dokonalý zločin a policie si neví rady, je ochoten svou zásadu porušit a do vyšetřování se vrhá s vervou. Všechny loupeže, vraždy i únosy řeší díky svým „šedým buňkám mozkovým“ a vysoké inteligenci elegantně a bez zbytečných zmatků. Jestliže se někdy stane, že se vyšetřování dostane do slepé uličky, dokáže se vztekat jako malý protivný střítek. To pak nechce být rušen a jen sedí v křesle a přemýšlí, kde udělal chybu. Nakonec ale každý případ bravurně vyřeší. Tím se o malinký stupínek zvýší jeho pýcha. Jeho chování by se mohlo zdát příliš namyšlené, ale on si to se svou „skorodokonalostí“ může dovolit.

Celkově mohu říct, že se za ty roky, co čtu jeho příběhy, stal jedním z mých nejoblíbenějších hrdinů a ráda se vracím i k příběhům, jež znám.

1. *Svémi slovy krátce charakterizujte H. Poirota.*

2. Znáte jména dalších detektivů, kteří vystupují ve slavných románech?

Výchozí text III

...ale jsem správná holka. Je na mě spoleh. Jsem upřímná. Říkám vždy pravdu do očí. Chci slyšet pravdu a říkám pravdu. Pravda je nejdůležitější. Protože abych se mohla spolehnout. O to jde. Protože abych mohla věřit. Já beru všechno vážně. Proto se nelíčím. Aby bylo vidět, jaká jsem. Že nejsem nějaká - a že držím slovo. Nestěžuji si. Nereptám. Naložte na mě, já to unesu. Jsem věrná jako pes. Zaručuju absolutní jistotu, spolehlivou jako klepeto; sevření věrnosti pod reflektorem pravdy. Až za hrob. Nikam se neschováš. Tak proč mě nemáš rád?

(A. Berková, Temná láska)

1. Který z následujících útvarů nejlépe vystihuje výchozí text:

- a) popis b) charakteristika c) výklad d) životopis

2. Jakým funkčním stylem je napsán výchozí text?

- a) odborným b) prostě sdělovacím c) publicistickým d) uměleckým

3. Která z následujících možností nejlépe vystihuje vypravěčku výchozího textu:

- a) Je přesvědčená o své dokonalosti a o tom, že určitě brzy získá lásku jakéhokoli muže.
 b) Stýská si, že jí nikdo neříká pravdu, nemůže se tak zamilovat do člověka, jemuž věří.
 c) Trápí se, protože to, co považuje za své přednosti, jí nezaručuje lásku, po níž touží.
 d) Vypočítává své zápory, které vedou k tomu, že jí nemá rád člověk, po němž touží.

Výchozí texty IV

Byl už starý, vyjížděl sám v loďce na lov do Golfského proudu a teď tomu bylo osmdesát čtyři dní, co nechytil jedinou rybu... Stařec byl hubený, vyzáblý a zátylek měl zrytý hlubokými rýhami. Na lících mu vyvstaly hnědé skvrny kůže, zrohovatělé na ochranu před odrazem slunce v tropickém moři. Ty skvrny mu sahaly po stranách obličeje až dolů a ruce měl zjizvené hlubokými zářezy od toho, jak se lopotil s těžkými rybami na šňůrách. Žádná z těch jizev však nebyla čerstvá. Byly tak staré jako výmoly v bezrybné poušti.

1. Odhadněte, kdo je autorem knihy, z níž pochází uvedená ukázka.

2. Citovaný popis je zdánlivě neúplný. Nedozvíme se z něj, zdali stařec byl vysoký, nebo malý, jaké měl vousy... Přesto jako charakteristika je velice výstižný. Na které rysy postavy se soustřeďuje?

3. Který slovní druh a větný člen nejvíce a nejčastěji vyjadřuje charakteristiku popisované postavy?

4. Které jazykové prostředky volí autor popisu pro to, aby popis nepůsobil staticky? Které dějové prvky se podílejí na dokreslení charakteristiky?

Studentská práce:

Hlavní postavou této povídky je rybář jménem Santiago. Podle mých představ je Santiago asi 170 centimetrů vysoký sedmdesátník.

Na jeho větrem ošlehané opálené tváři se rýsují hluboké vrásky. Nejvýraznější v celém obličejí jsou však mladistvě zářící modré oči. Starcovy vlasy nejsou zpod velkého slamáku vidět, avšak jistě by se podobaly tekutému stříbru. Šlachovitá mírně shrbená postava a zjizvené ruce vypovídají o těžkých životních zkušenostech a oddanosti rybaření. Způsob života se také odráží na starcově oděvu. Bílá plátěná košile kontrastuje s jeho opálenou pokožkou, režné kalhoty s několika malými dírami nosívá vykasané těsně pod koleny.

Charakter tohoto muže se z knížky vyčíst nedá, čtenář si ho musí domyslet. Snad proto se pro mě stal tajemným, avšak milým „dědou“, který se dokáže poprat s nepřízní osudu.

Na někoho mohl zapůsobit jako zarputilý introvert. Ale kdo by takový nebyl po dvanácti týdnech neúspěchu v lovu? Santiago si však i v těchto těžkých dnech zachoval důstojnost, hrdost, a hlavně víru v to, že jeho celoživotní láska – moře – se mu jednoho dne odmění za dosavadní úsilí. Nevyzpytatelný oceán mu však připravil příliš cenný poklad na to, aby ho mohl sám vylovit.

Dva dny a dvě noci vlekl starcův člun po moři obrovský mečoun. Dlouho s ním vysílený muž „bojoval“. Rybu sice ulovil a připoutal k loďce, přesto jeho úsilí bylo marné. Rybář měl bohužel více vytrvalosti nežli štěstí. Přivázanou rybu nakonec ožrali žraloci, a Santiagovi tak zbyl pouze smutný pohled na pětimetrovou holou kostru. Přesto byl určitě šťastný, když všichni vesničané obdivovali zbytky obrovského úlovku.

Stařec nebyl dokonalý, ale dokázal rozpoznat věci dobré a zlé. Věděl, že v některých okamžicích je člověk proti přírodě bezmocný a musí se jí podřídit.

Výchozí text V

Martin umí, co neumím já. Zastavit kteroukoliv ženu na kterékoli ulici. Musím říci že za tu dlouhou dobu co se s Martinem znám jsem z této jeho schopnosti značně těžil neboť nemám ženy o nic méně rád než on ale nedostává se mi jeho střemhlavé drzosti. Zatímco naopak chybou Martinovou bývalo, že samo tak řečené zatýkání ženy stávalo se někdy pro něho samoučelnou virtuozitou, na níž velmi často přestával. Říkával proto ne bez jisté trpkosti, že se podobá útočníku, který nezištně nahrává jistí míče svému spoluhráči, jenž pak střílí laciné branky a sklízí lacinou slávu.

(M. Kundera, Směšné lásky)

1. Která z následujících možností nejlépe vystihuje Martinův vztah k ženám:

- Dokáže získat každou ženu a náležitě toho využít.
- Má rád vyzývavé typy žen a touto zálibou se netají.
- Své známosti zásadně přenechává protivníkům.
- Umí se s ženami seznamovat vždy a všude.

2. Doplněte interpunkci v podtrženém úseku textu.

Výchozí text VI

Zamiloval jsem se do ní. Rozesmála mě její Eva, která už víc než šedesát let tropí hlouposti a bez únavy krade recept na Záhorské růže. Dojala mě její domácí putička Mařenka, která večer co večer připravuje svému Kristiánovi domino a papučky. Okouzila mě její Helenka, která vždy v máji tančí u jezírka a s něžností sobě vlastní vykřikuje: „Co su? Co su? Já su víla!“

(A. Cibulka, Nataša Gollová)

1. Které z následujících tvrzení o Nataše Gollové lze vyvodit z výchozího textu:

- Hrála výhradně v komediích.
- Měla ráda především baletní a taneční role.
- Střídala role komické, romantické i jiné.
- Zahrála si pouze ve dvou filmech.

2. Ve kterém z následujících úseků výchozího textu vyjadřuje jeho pisatel svůj vztah k herečce:

- bez únavy krade recept
- okouzila mě její Helenka
- šedesát let tropí hlouposti
- v máji tančí u jezírka

Administrativní styl

.....
 f

unkce:

-
-
-

forma:

.....

znaky a požadavky:

-
-
-
-
-

slohové postupy:

informační (úřední oznámení, vyhlášky), popisný (např. životopis), charakterizační (posudek), výkladový (zdůvodnění rozsudku, objasnění důvodů žádosti)

jazyková charakteristika:

- výhradně spisovný jazyk, dodržování pravopisných norem

- neutrální jazykové prostředky (bez subjektivity autora, bez citového zabarvení)
- termíny s přesně vymezeným obsahem (pojistná událost, přečin, přestupek apod.)
- zkratky a zkratková slova (spol. s r. o. nebo s. r. o., a. s., fa, ks atd.)

z hlediska tvaroslovného:

- vyšší frekvence jmen a jmenných konstrukcí (odevzdání hlášení)
- výskyt slovesných přídavných jmen (odevzdaný, splatný, odstoupivší)
- pasivní slovesné tvary (bylo rozhodnuto, bude oznámeno)
- autorský plurál a vykání adresátovi (obracíme se na Vás s žádostí)

z hlediska syntaktického:

- ustálené formulace (vstoupit v platnost, na základě jednání, s odvoláním na Váš fax ze dne..., obracíme se na Vás s žádostí)
- v heslovitých útvarech vyjadřování nevětné
- zhuštěné vyjadřování – polovětné konstrukce, jednoduché věty

- důležitost formátu papíru, rozvržení textu, grafická úprava podle ustálených zvyklostí

Životopis

(CV – curriculum vitae, z lat. curriculum = běh, vitae = život)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Životopis Ing. Marcela Novotná

Datum narození: 1. března 1978 Adresa: Chemická 152, 617 00 Pardubice
Rodinný stav: svobodná Telefon: 625135900
Národnost: česká E-mail: m_novotna@email.cz

VZDĚLÁNÍ

1999 mezinárodní komunikace (večerní kurz)
1995 – 2000 Univerzita Pardubice (Ekonomická fakulta)
1991 – 1995 Gymnázium, Pardubice

PRACOVNÍ ZKUŠENOSTI

od 1. 6. 2002 Zástupce manažera pobočky, Vorel Company s. r. o.
Náplň práce: - spolupráce při vedení pobočky
- navazování kontaktů s klienty
- sjednávání zakázek

2000 – 2002 Asistentka, ELON, spol. s r. o.
Náplň práce: - sekretářské povinnosti, korespondence
- pokladna, vedení měsíčních reportů
- zařizování služebních cest a jednání

- udržování kontaktů s klienty

OSTATNÍ

Jazyky: - angličtina plynně (státní zkouška – 1999)
- ruština aktivně

Práce s PC: Windows, Word, Excel, Internet, E-mail

Řidičský průkaz: 1993 (kategorie A, B)

V Pardubicích dne 20. listopadu 2002

Marcela Novotná

INOVACE A ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ŽIVOTOPIS

OSOBNÍ ÚDAJE

Jméno a příjmení	RNDr. Petr Studenecký
Datum a místo narození	30. 7. 1967, Brno, Česká republika
Adresa	Nádražní 27, 617 00 Brno
Telefon	(+420)072853201
E-mail	Studenecky.p@seznam.cz
Národnost	česká
Rodinný stav	svobodný
Vzdělání	1985 – 1990 Univerzita Karlova, Praha, Matematicko-fyzikální fakulta, obor teoretická kybernetika, matematická informatika a teorie systémů se specializací na samočinné počítače a programování 1990 doktorát přírodních věd na téže fakultě 1981 – 1985 Gymnázium Brno
Praxe	1988 Univerzita Riga, Lotyšsko
Vojenská služba	1985 – 1989 absolvována na vysoké škole
Další vzdělání, kurzy	1990 stáž u firmy IBM ve Velké Británii 1998, 2004, 2006 technické kurzy IBM
Jazykové znalosti	1991 angličtina – státní zkouška na Jazykové škole v Praze 1, velmi dobrá aktivní znalost slov i písmen němčina – základní znalost ruština – středně pokročilá znalost
Zaměstnání	1991 – 1992 Chotěbořské strojírny, a. s., Chotěboř – analytik-programátor, poté systémový programátor
Technické schopnosti a dovednosti	Práce na PC – Windows, MS Office, MS Word, MS Excel, MS Power Point, Internet Řidičský průkaz kategorie B, M od r. 1985
Povahové rysy	Komunikativnost, otevřenost a vstřícnost jednání, nekonfliktnost, schopnost týmové práce, četba, hudba (hra na lesní roh), filatelie, fotografování, amatérská astronomie, plavání, cestování
Zdravotní stav	dobrý

V Brně dne 24. 3. 2007

Petr Studenecký

čitelný vlastnoruční podpis

Otázky a úkoly

1. Jaké je obvyklé pořadí údajů v životopise?
2. Které údaje nejsou povinné?
3. Sestavte životopis známé osobnosti naší politiky či kultury.

Cvičení

Výchozí text I

Vážení spoluobčané

Obecní zastupitelstvo naší obce se zabývalo ekologickými perspektivami naší obce. Projednalo stavbu čističky odpadních vod, ČOV chceme v příštím roce postavit. Ve stávající době máme položenou hloubkovou kanalizaci ze dvou třetin, a to ve finanční hodnotě 13, 000 000 Kč. Na výstavbu ČOV včetně technologického zařízení budeme potřebovat asi 8, 000 000 Kč. Ve čtvrtek 9. 9. 2008 budeme na Obecním úřadě od 12.00 hod. do 17.00 hodin mít v této věci službu. Pokud byste měli nějaké dotazy nebo připomínky, které byste chtěli podrobněji vysvětlit nebo byste chtěli navrhnout jiné řešení, prosím přijďte za námi.

J. Šírová
tajemnice OÚ

P. Král
starosta

1. Ukázka má rysy oznámení. V čem je ráz oznámení?
2. Které části úředního dopisu text ukázky postrádá?
3. Opravte uvedený dopis. Najděte slova, která jsou v dopise nefunkční.
4. Stylizujte oslovení v obdobném úředním dopise.
5. Všimněte si zkratk a jejich pravopisu v ukázce.
6. Zkraťte následující výrazy: *to je, to znamená, a tak podobně, a jiné, na příklad, pan, paní, slečna, firma, číslo popisné, číslo jednací, společnost s ručením omezeným, akciová společnost.*

Výchozí text II

Dodá-li autor slovesného díla též tabulky, schémata technické kresby a další obrazový materiál v reprodukce schopném stavu, vytvořené jím osobně, náleží mu i za tyto práce autorský honorář počítaný plošně dle výsledné tiskové podoby. Při odměně tantiémové jsou tyto práce součástí této odměny. Po řádném odevzdání díla a jeho přijetí nakladatelstvím k vydání může autor na požádání obdržet zálohu až do 50% celkové výše honoráře. Jinak je celý honorář splatný do 30 dnů po vydání díla.

Nevydá-li nakladatelství dílo ve lhůtě stanovené v bodě 4 nebo ve lhůtě prodloužené, stanovené dohodou obou stran, přísluší autorovi honorář ve výši 70% ze smluvní archové sazby. Přerušil-li nakladatel jednostranně tvorbu sjednaného díla před jeho dokončením a odstoupil-li jednostranně od smlouvy, náleží autorovi honorář v ujednané výši, a sice alikvotní část dle autorem vykázaného rozsahu rozpracovanosti textu.

Nakladatel má právo odstoupit od smlouvy bez poskytnutí autorské odměny a s eventuálním požadavkem na vrácení poskytnutých záloh, jestliže:

- autor neodevzdá dílo v termínu dle smlouvy;
- autor překročí rozsah stanovený smlouvou a přes výzvu nakladatele neprovede restrikci;
- obsah odevzdaného rukopisu neodpovídá autorem dodanému konspektu;
- autor bez opodstatnění odmítne provést opravy a doplňky požadované lektory a redakcí nakladatele.

(Smlouva nakladatelství s autorem učebnice)

1. Do kterého funkčního stylu se řadí tento úryvek?

- a) administrativního
- b) odborného, a to populárně-naučného
- c) odborného, a to vědeckého
- d) publicistického

2. Které z následujících tvrzení nelze z textu vyvodit?

- a) Autor je alespoň částečně finančně chráněn proti vypovězení smlouvy ze strany nakladatele.
- b) Autor má další povinnosti k nakladatelství i po odevzdání rukopisu.
- c) Nakladatelství je autorovi povinno vyplatit na požádání zálohu za řádně odevzdaný a nakladatelstvím přijatý titul.
- d) Nakladatelství nabízí autorovi nejméně dva druhy autorské odměny.

3. *Konspekt (viz poslední odstavec výchozího textu) je ve smyslu této smlouvy:*

- a) cizojazyčné shrnutí hlavních myšlenek díla, tzv. resumé
- b) kopie dodávaného díla pro potřeby redakce
- c) rejstřík nejdůležitějších pojmů a termínů vyskytujících se v díle
- d) zhuštěná informace o hlavních cílech a obsahu díla

4. *Co bude nejspíše následovat, nezkrátí-li autor na výzvu nakladatele text odevzdaného díla? (Odpovězte jednou větou nebo souvětím.)*

.....

5. *Jaký další postup předpokládá text smlouvy v případě, že nakladatelství bez viny autora odstoupí od smlouvy v době, kdy autor na díle ještě pracuje?*

- a) Autor obdrží honorář v plné výši.
- b) Autor obdrží odměnu ve výši 70 % dohodnutého honoráře.
- c) Autor obdrží poměrnou část honoráře.
- d) Autor obdrží zálohu ve výši poloviny honoráře.

6. *Která úprava by nejvíce prospěla jazykově ne zcela vytříbenému prvnímu odstavci?*

- a) Dodá-li autor slovesného díla též tabulky, schémata, technické kresby a další obrazový materiál ve stavu schopném reprodukce, jestliže je vytvořil osobně, náleží mu i za tyto práce autorský honorář počítaný plošně dle výsledné tiskové podoby.
- b) Dodá-li autor slovesného díla též tabulky, schémata, technické kresby a další obrazový materiál ve stavu schopném reprodukce, náleží mu i za tyto práce – pokud je vytvořil osobně – autorský honorář. Tento honorář se počítá plošně podle výsledné tiskové podoby.
- c) Dodá-li autor slovesného díla též tabulky, schémata, technické kresby a další obrazový materiál v reprodukceschopném stavu, pak, vytvořil-li je osobně, náleží mu i za tyto práce autorský honorář počítaný plošně dle výsledné tiskové podoby.

Stručné závěrečné opakování

1. Charakterizujte odborný styl.
2. Jaké slohové útvary patří do odborného stylu?
3. Vysvětlete, čím se liší popis statický a dynamický.
4. Jaké další druhy popisů znáte?
5. definujte charakteristiku vnitřní a vnější, přímou a nepřímou?
6. Uveďte hlavní znaky administrativního stylu.
7. Které slohové útvary řadíme do administrativního stylu.
8. Které údaje musí obsahovat životopis?